

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1040/12-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení:	Základní škola Česká Rybná, okres Ústí nad Orlicí
Sídlo:	Česká Rybná 141, 561 85 Česká Rybná
IČO:	75 016 621
Identifikátor:	600 104 362
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Martou Košťálovou, ředitelkou školy a školského zařízení
Zřizovatel:	Obec Česká Rybná
Místo inspekční činnosti:	Česká Rybná 141, 561 85 Česká Rybná
Termín inspekční činnosti:	25. a 26. 9. 2012

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledku vzdělávání poskytovaného školou, a to zejména:

- zjišťování a hodnocení personálních podmínek vzdělávání,
- zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k cílům stanoveným školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
- zjišťování a hodnocení materiálních podmínek vzdělávání a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků,
- zjišťování a hodnocení souladu školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání s právními předpisy, včetně souladu školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Aktuální stav školy

Základní škola Česká Rybná, okres Ústí nad Orlicí (dále škola) vykonává činnost základní školy (kapacita 40 žáků), školní družiny (kapacita 25 žáků) a školní jídelny - výdejny na základě platného zápisu v rejstříku škol a školských zařízení.

V letošním školním roce byli v době inspekční činnosti ve dvou třídách vzdělávání 23 žáci 1. až 5. ročníku. Jejich počet se v porovnání se školním rokem 2011/2012 zvýšil o šest žáků. V jedné třídě je sloučen 1. a 3. ročník (14 žáků), v druhé jsou společně vzdělávány zbývající tři ročníky. Školu navštěvují převážně místní žáci, šest dojíždí z nedaleké obce. Kapacita školy je využita přibližně z 60 %. Zřizovatel povolil škole výjimku z nejnižšího počtu žáků. U dvou žáků byly identifikovány speciální vzdělávací potřeby.

Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Škola pro život (dále také ŠVP ZV).

Do školní družiny jsou přihlášení všichni žáci. Její provoz je denně před vyučováním a dva dny v týdnu v odpoledních hodinách. Zájmové vzdělávání probíhá na základě Školního vzdělávacího programu pro školní družinu.

Vzdělávací proces zajišťují tři pedagogické pracovnice, dvě z nich zároveň působí i jako vychovatelky. Pedagogický sbor školy je odborně kvalifikovaný.

Materiální podmínky se od poslední inspekční návštěvy podstatně zkvalitnily. Proběhla modernizace objektu školy (nová střešní krytina, výměna vstupních dveří, rekonstrukce sociálního zařízení, podlahy a obložení v tělocvičně atd.), bylo obměněno i některé vnitřní vybavení (např. školní tabule) a zakoupeny učební pomůcky a materiály.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola se vzhledem k poloze v regionu zaměřuje především na žáky z obce a z blízkého okolí. Nabízí jim klidné, příjemné prostředí a výuku ve třídách s malým počtem žáků. Některé informace o své činnosti uvádí na internetových stránkách www.zsceskarybna.estranky.cz a také v příspěvcích v obecním zpravodaji. Škola informuje o přijímacím řízení dostupným způsobem pro všechny zájemce, ředitelka školy a školského zařízení (dále ředitelka školy) přijala všechny děti, které splňovaly zákonem dané požadavky.

Předložený učební plán realizovaný v období školních roků 2008/2009 až 2011/2012 nerespektoval požadavky školského zákona. Žáci 2. ročníku měli na jeho základě v rozvrhu hodin stanovené týdně celkem 23 vyučovací hodiny, což bylo v rozporu s § 26 odst. 2 školského zákona, který pro uvedený ročník určuje o jednu hodinu nižší maximální možnou týdenní časovou dotaci. Změnou učebního plánu v aktuálním školním roce došlo s ohledem na 2. ročník k nápravě. Pro žáky současného 3. a 4. ročníku je však nyní nastavena celková povinná časová dotace pro 1. stupeň o jednu hodinu vyšší, než stanoví školský zákon.

Disponibilní hodiny jsou přibližně ze 79 % využity pro český jazyk a matematiku, zbývající jsou věnovány posílení vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět. Vzdělávání žáků probíhá převážně podle rozdělení do tříd, na některé předměty (aktuálně na tělesnou výchovu a hudební výchovu) dochází ke sloučení více ročníků. Diferenciace učiva vzhledem ke společné výuce různých ročníků byla v naukových předmětech zpravidla

realizována. Oproti tomu v předmětech výchovného zaměření ji učitelky mnohdy opomíjely. V průběhu inspekční činnosti nebyl při tělesné výchově všech pěti ročníků dostatečně zohledňován věk a pokrok žáků. Ze zápisů v třídních knihách za uplynulé dva školní roky vyplynulo, že v tělesné výchově, výtvarné výchově a pracovních činnostech bylo učivo často zaznamenáno jednou formulací, bez odlišností pro jednotlivé ročníky, občas tedy i bez respektování vzdělávacího obsahu ŠVP ZV.

Výuka předmětu vlastivěda ve 4. ročníku ve školním roce 2010/2011 a v 5. ročníku ve školním roce 2011/2012 nebyla vedena v souladu s ŠVP ZV (porušení § 3 odst. 3 školského zákona). Učivo tematického okruhu Lidé kolem nás nebylo v třídních knihách zaznamenáno, některé kapitoly z tematického okruhu Lidé a čas byly uvedeny pouze okrajově. Naopak nad rámec ŠVP ZV byly v uplynulém školním roce v 5. ročníku podrobně probírány jednotlivé kraje České republiky. Obdobná situace byla shledána na základě analýzy zápisů v třídních knihách v předmětu přírodověda, kdy některým kapitolám z tematických okruhů Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví bylo věnováno minimum času a některé byly naopak probírány velice podrobně (učivo vztahující se k lidskému tělu) i opakovaně (neživá příroda - nerosty a horniny). Ze zápisů pro 5. ročník v třídní knize za školní rok 2011/2012 a z inspekční hospitační činnosti v předmětu informační a komunikační technologie bylo zřejmé, že výuka probíhá nesystematicky, nahodile, nikoliv podle vzdělávacího obsahu uvedeného v ŠVP ZV.

Při vzdělávacím procesu byl zpravidla uplatňován frontální způsob činnosti jedné skupiny žáků souběžně se samostatnou, převážně písemnou prací dalšího, resp. dalších ročníků. Malé počty žáků ve 2., 3. a 4. ročníku neumožňovaly zařazovat ve větší míře kooperativní techniky učení. Při vyučování nejmladších žáků se střídaly statické úkony v lavicích s aktivitami na koberci a relaxačními prvky. Přínosné bylo propojování výuky s praktickými příklady z reálného života a využití mezipředmětových vztahů. Podpora vzdělávání didaktickými pomůckami a materiálními zdroji měla různou úroveň. V některých hodinách byla uplatněna práce na počítači s vyhledáváním údajů na internetu, při činnostech s interaktivní tabulí žáci dokázali řešit jednoduché problémové úkoly. V průběhu samostatné práce učitelky poskytovaly jednotlivcům v případě potřeby pomoc. Zpětná vazba nebyla občas součástí vzdělávacího procesu. Často chyběly aktivity pro utvrzení a shrnutí učiva. Žáci byli v poměrně malé míře průběžně slovně hodnoceni. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení bylo zcela opomíjeno.

Komunikativní dovednosti žáků ve vztahu k vyučujícím i spolužákům odpovídaly jejich věku, účinnému rozvoji slovního projevu byl mnohdy věnován malý prostor. Žáci 1. ročníku si postupně upevňují základní školní návyky, negativem byla jejich velmi špatná výslovnost. Starší žáci byli intenzivně vedeni k práci s textem, k vyhledávání informací, jejich třídění apod. Zadávané úkoly však byly mnohdy nejednoznačné, nejasné, méně srozumitelné. Důraz byl kladen na čtení s porozuměním. Pedagogové se zabývají podporou environmentálního vzdělávání, základy ekologické výchovy prolínaly vzdělávacím procesem. Žáci se s úspěchem zapojují do regionální přírodovědné poznávací soutěže. Občanské kompetence škola prohlubuje mj. zapojením do veřejné sbírky na podporu výchovy koní pro hiporehabilitaci.

Pro identifikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami využívá škola služeb školských poradenských zařízení, kontakt zajišťuje zejména ředitelka školy. Při výuce byly na tyto žáky kladeny stejné požadavky jako na ostatní. Podpora jednotlivců s riziky školního neúspěchu spočívá v individuální pomoci, například prostřednictvím doučování. Úroveň výuky sledují vyučující převážně formou interních evaluačních nástrojů (ústní zkoušení, písemné práce a další). Z analýzy celkového prospěchu vyplývá dlouhodobý

nulový podíl neprospívajících. Chování žáků je hodnoceno jako velmi dobré a nebyla uplatněna ani žádná negativní výchovná opatření. Zákonní zástupci jsou s výsledky vzdělávání svých dětí seznamováni standardní formou (zápisy v žákovských knížkách, během třídních schůzek, konzultací).

Prevence sociálně patologických jevů vychází z reálných podmínek školy, je přizpůsobena nejmladší věkové skupině žáků. Podle sdělení ředitelky školy nemuseli žádnou z těchto problémových situací ve škole zatím řešit. K rozvoji osobnosti žáků přispívá zařazování exkurzí a výletů, návštěvy kulturních programů i činnost zájmových útvarů (krajkářský kroužek, náboženství). Vzdělávání cíleně doplňují pohybové i další vzdělávací aktivity podporující zdravý životní styl (plavání, kurz první pomoci). Škola usiluje o bezpečné prostředí pro vzdělávání, provádí opatření k jeho zajištění, věnuje se dopravní výchově i ochraně člověka za mimořádných událostí (např. nácvik evakuace budovy). Pozitivním zjištěním je nízký počet úrazů žáků v posledních třech letech. Jedná se převážně o drobná poranění způsobená při výuce tělesné výchovy či o přestávkách, podle sdělení ředitelky školy nebylo nutné vyhotovit záznam o úrazu.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola realizuje vzdělávání podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Škola pro život ve verzi, která byla pro aktuální školní rok upravena zejména v části učebního plánu, vzdělávacího obsahu některých vzdělávacích oblastí a hodnocení žáků. Školní vzdělávací program pro školní družinu není zpracován podle příslušného ustanovení školského zákona (porušení § 5 odst. 2 školského zákona). Neobsahuje většinu povinných náležitostí např. podmínky přijímání žáků, průběhu a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, popis ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví.

Pedagogický sbor tvoří ředitelka školy s mnohaletými pedagogickými zkušenostmi a vyučující s pedagogickým vzděláním pro střední školy, která je přijata na zástup za mateřskou a rodičovskou dovolenou. Postupně se seznamuje s problematikou výuky v malotřídní škole a její menší zkušenosti se částečně promítaly do úrovně vzdělávacího procesu. Dále zde tři hodiny prvouky vyučuje učitelka, která zároveň zajišťuje odpolední zájmovou činnost ve školní družině. Další vzdělávání pedagogických pracovníků ředitelka školy podporuje. Sama se účastní školení zaměřených na řízení školy, ostatní učitelky (kromě zastupující) se průběžně účastnily seminářů k využití interaktivní tabule, jazykově orientovaných akcí atd.

Ředitelka školy usiluje o vzájemnou spolupráci a dobré vztahy v malém kolektivu pedagogů. Ve vedoucí funkci působí třináctým rokem. Informační systém založila především na každodenním osobním kontaktu, záležitosti týkající se vzdělávacího procesu projednává s pedagogickou radou. Výroční zprávy školy podávají základní informace o podmínkách, průběhu a výsledcích vzdělávání. Kontrolní činnost vzdělávacího procesu v oblasti naplnění ŠVP ZV nebyla z její strany důsledná. Některé chybějící údaje v třídních knihách a také ve školní matrice (listinná podoba třídního výkazu a katalogového listu žáka) byly učitelkami doplněny v průběhu inspekční činnosti. Vnitřní řád školní družiny (školou nazvaný školní řád školní družiny) je velice stručný a není sestaven podle platného ustanovení školského zákona, neobsahuje např. podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců, vnitřní režim školní družiny, podmínky zajištění ochrany žáků před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství

nebo násilí, podmínky zacházení s majetkem školní družiny ze strany žáků (porušení § 30 odst. 1 školského zákona).

Prostorové a materiální podmínky školy jsou dostatečné. Technický stav i prostředí odpovídají stáří budovy. Interiér vhodně doplňují žákovské práce. Pro výuku jsou k dispozici dvě prostorné, světlé a esteticky upravené kmenové třídy, které jsou účelně zařízeny, včetně umístění řady nástěnných didaktických materiálů. V každé učebně je nainstalována interaktivní tabule a relaxační zázemí pro činnosti mimo lavici. Vybavení počítači (celkem tři s připojením k internetu) je zastaralé, pochází ještě z projektu Indoš, přesto je stále funkční. Tělovýchovné aktivity jsou provozovány v malé tělocvičně, která vznikla přestavbou jedné učebny, a na travnaté ploše u školní budovy. Školní družina vlastní místnost nemá, využívá kmenové třídy a případně málo vhodné prostory školní jídelny - výdejny.

Činnost školy je financována standardními formami tj. prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu a od zřizovatele, které umožňují realizaci vzdělávání podle ŠVP ZV. Dalším zdrojem příjmů, využitelným mimo jiné ke zlepšování materiálního vybavení, je projekt EU peníze školám. Škola průběžně podporuje a rozvíjí partnerské vztahy s různými subjekty. Přínosné je partnerství se zřizovatelem, který má zájem na zachování školy v obci a postupně zkvalitňuje její prostředí. Současně je život školy propojován s aktivitami obce (kulturní vystoupení žáků, akce pro veřejnost). Na organizování některých školních akcí se spolupodílejí i zákonní zástupci (karneval, dětský den). Školská rada plní povinnosti vyplývající z ustanovení právního předpisu. Na obohacování vzdělávací nabídky participují i místní organizace a spolky (např. TJ Sokol, Sbor dobrovolných hasičů). Pravidelný kontakt udržují pedagogové s blízkými mateřskými školami a základními školami v Žamberku, v nichž žáci pokračují v základním vzdělávání.

Závěry

Škola poskytuje vzdělávání v souladu se zařazením v rejstříku škol a školských zařízení. Při přijímacím řízení škola dodržuje rovný přístup ke vzdělávání.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Škola pro život je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Školní vzdělávací program pro školní družinu a vnitřní řád školní družiny nesplňují požadavky dané právním předpisem.

Organizace vzdělávání byla od školního roku 2008/2009 do školního roku 2011/2012 v rozporu se školským zákonem (maximální počet vyučovacích hodin pro 2. ročník). Nedostatkem bylo v některých ročnících a předmětech neplnění vzdělávacího obsahu stanoveného v ŠVP ZV.

Při vzdělávání zvolené metody a formy práce směřovaly k utváření základů klíčových kompetencí žáků, zejména byl podporován rozvoj kompetence k učení, upřednostněna byla čtenářská gramotnost. Rezervy byly zjištěny v sebehodnotící složce vzdělávání. Doplňující aktivity směřují k posílení osobnosti žáků.

Z hlediska personálních podmínek je pozitivem odborná kvalifikovanost pedagogů a jejich zapojení do dalšího vzdělávání. Klima školy a vzájemné vztahy se jeví přátelské, funkční.

Průběžně probíhá modernizace budovy a jejího vybavení. Partnerské vztahy jsou rozvíjeny ve prospěch vzdělávání žáků.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků:

- **ve zpracování školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání** (§ 5 odst. 2 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů),
- **ve zpracování vnitřního řádu školní družiny** (§ 30 odst. 1 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů),
- **v poskytování vzdělávání v souladu s ŠVP ZV v předmětu vlastivěda** (§ 3 odst. 3 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů).

Oznámení o přijetí opatření k odstranění nedostatků zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Česká Rybná, č. p. 141, okres Ústí nad Orlicí ze dne 19. 9. 2002, s účinností od 1. 1. 2003
2. Dodatek ke Zřizovací listině ze dne 19. 9. 2002, vydán dne 22. 1. 2004
3. Rozhodnutí MŠMT ve věci zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, č.j. 8 482/2007-21, ze dne 20. 3. 2007, s účinností od 1. 9. 2007
4. Rozhodnutí ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, č.j. SpKrÚ 22096/2008 OŠMS, ze dne 19. 5. 2008, s účinností od 1. 6. 2008
5. Jmenování do funkce ředitele ZŠ Česká Rybná, č.j. 7/99 jmen, ze dne 21. 5. 1999, s účinností od 1. 8. 1999
6. Potvrzení ředitelky školy ve funkci od 1. 8. 2012 na dobu 6 let, č.j. 246/2012/ST, ze dne 25. 7. 2012
7. Udělení výjimky z nejnižšího počtu žáků pro Základní školu Česká Rybná, okres Ústí nad Orlicí pro školní rok 2012/2013, č.j. 252/2012/ST, ze dne 27. 7. 2012
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Škola pro život č.j. 17/2007/RE, platný od 1. 9. 2007, aktualizace platná od 1. 9. 2010, č.j. 12/2010/RE, a od 1. 9. 2012, č.j. 15/2012/RE
9. Školní vzdělávací program pro školní družinu, 2. verze platná od 1. 9. 2012
10. Školní řád Základní školy Česká Rybná, okres Ústí nad Orlicí platný od 1. 9. 2012

11. Klasifikační řád, Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků s platností od 1. 9. 2012
12. Školní řád školní družiny jako součást Školního vzdělávacího programu pro školní družinu s platností od 1. 9. 2012
13. Výroční zprávy školy za školní roky 2010/2011, 2011/2012
14. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků)
15. Rozvrhy hodin tříd a učitelů, školní roky 2010/2011 až 2012/2013
16. Třídní knihy, školní roky 2009/2010 až 2012/2013
17. Třídní výkazy a katalogové listy žáků, školní roky 2010/2011 až 2012/2013
18. Přehledy výchovně vzdělávací práce v ŠD, školní roky 2010/2011 až 2012/2013
19. Časové rozvržení vyučovacích hodin, přestávek a pedagogického dozoru s platností od 1. 9. 2012
20. Plán práce Základní školy Česká Rybná, školní rok 2012/2013
21. Koncepce rozvoje Základní školy Česká Rybná, okres Ústí nad Orlicí ze dne 30. 6. 2010
22. Minimální preventivní program s platností od 1. 9. 2012
23. Kniha úrazů založená dne 4. 9. 2000 a s posledním záznamem dne 21. 9. 2012
24. Zápisy z pedagogických rad s posledním záznamem dne 20. 9. 2012
25. Rozhodnutí o přijetí k základnímu vzdělávání pro školní rok 2012/2013
26. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2012/2013

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekční komise a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 19. 10. 2012

(razítko)

Mgr. Olga Příhodová, školní inspektorka

Olga Příhodová v. r.

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mirka Machková v. r.

Datum a podpis ředitelky školy a školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V České Rybné dne 6. 11. 2012

(razítko)

Mgr. Marta Košťálová,
ředitelka školy a školského zařízení

Marta Košťálová v. r.

Připomínky ředitelky školy a školského zařízení

Připomínky nebyly podány.